

Asociace profesionálních potápěčů České republiky

Asociace profesionálních potápěčů České republiky vznikla v roce 1993, jako Sdružení podnikatelů, školitelů a profesních pracovníků v komerčním potápění. Jejím účelem je ve spolupráci se Svazem potápěčů České republiky, rozvíjet a propagovat profesionální potápění a zájemcům o tuto profesi umožnit získání **Profesního průkazu potápěče** s mezinárodní platností.

V našem státě má plně profesionální potápění asi 40-ti letou tradici, do té doby prováděli práce pod vodou většinou potápěči - dobrovolníci z řad zaměstnanců vodohospodářských zařízení nebo báňští záchranáři - potápěči.

Název profesionální potápěč znamená, že potápěč zabývající se touto činností vlastní **Profesní průkaz potápěče**, nebo jinou **profesní** potápěčskou kvalifikaci např. **IMCA** a nebo je zařazen do výcviku ve **Škole profesního potápění**. Pro práce pod vodou vydala Asociace profesionálních potápěčů **Směrnici pro pracovní potápění**, která upravuje podmínky pro práce pod vodou a v základních pravidlech vychází ze směrnic pro pracovní potápění některých států Evropské unie a Kanady.

Mezi profesionální potápěče je možné ještě zařadit profesionální instruktory zabývající se výcvikem sportovních a technických potápěčů, ale ti patří do sportovních činností.

Hlavní rozdíl mezi profesionálním - průmyslovým a sportovním nebo technickým potápěním, je především v cíli jednotlivých činností. Zatímco sportovní nebo techničtí potápěči mají za cíl se někam ponořit a tam se potápět ,tak pro profesionální potápěče je potápění pouze **prostředek** pro plnění pracovního úkolu.

Pracovních činností pod vodou je opravdu mnoho a je možné je rozdělit na několik základních skupin: **stavební práce – práce strojního charakteru – záchranářské práce a práce průzkumné a kontrolní.**

V České republice odpracují profesionální potápěči pod vodou za rok přibližně 4000 hodin. Vzhledem k tomu, že se u nás profesionálním potápěním zabývá řádově desítky potápěčů, stráví průměrný profesionální potápěč pod vodou asi 350 hodin za rok .

Mezi nejčastější činnosti patří opravy vodohospodářských děl. Může se jednat o opravy mechanismů jezů, svařování ocelových konstrukcí, pálení štětovic, různé montážní práce, nebo jen o kontroly a průzkumné práce. Další „oblíbenou“ činností potápěčů je odstraňování naplavenin. Oblíbenou v uvozovkách proto jaký, materiál se odstraňuje. Na vtokových česlích se zachytí opravdu všechno možné, od ostrých prorezivělých plechů, přes shnilou dřevní hmotu a rostliny, po zdechliny a odpadky všeho druhu. A protože při této práci většinou není možné použít velkou mechanizaci, nezbyvá než pracné odstraňování rukama.

Při většině potápěčských - průmyslových prací pod vodou, je vidět jen na několik centimetrů, v lepším případě na několik desítek centimetrů a to jen do doby než se začne pracovat, potom není vidět většinou nic, v těchto podmínkách je nutné se řídit pouze hmatem a ruce se stávají očima potápěče .

Mezi další činnosti patří práce stavebního charakteru, od jednoduchého odsávání naplavenin, po velmi složité stavby a sanace železobetonových konstrukcí .

Z toho vyplývá, že kromě potápěčské profese musí profesionální potápěči vlastnit i **speciální oprávnění** potřebná pro tyto práce pod vodou, je to od oprávnění pro **svařování pod vodou, pálení konstrukcí pod vodou a vázání břemen**, přes oprávnění na **trhací práce** až po zkoušky **báňských záchranářů- potápěčů** .

Rozdíly mezi sportovním a profesionálním potápěním jsou i v používané technice. Zásadní rozdíl je v dodávce dýchacího média. Při profesionálním potápění

je **dodáváno dýchací médium potápěčům z hladiny** a tím je zajištěna jeho prakticky neomezená dodávka i pro případ zdržení nebo uvíznutí pod vodou.

Potápěči v tomto případě nejsou stresováni ani ohrožováni omezenou zásobou dýchacích plynů, kterou mají s sebou pod vodou. Zásoba dýchacích plynů, kterou nese potápěč sebou pod vodu slouží pouze jako **bezpečnostní rezerva**.

Naprostou samozřejmostí je při průmyslovém potápění **trvalé telefonní spojení**, především pomocí **kabelového telefonu** a to proto, že například ultrazvukové telefony za určitých podmínek přestávají fungovat a nelze se na ně spolehnout. Velice výhodné je používání přilbových televizních kamer, tyto umožňují trvalý přenos obrazu v reálném čase sledované potápěčské činnosti, včetně možnosti záznamu zvuku i obrazu, ale jejich použití je efektivní pouze při dostatečné průhlednosti vody, stačí i pár centimetrů. Tyto kamery je také možno využít pro nahlédnutí do míst pro potápěče nepřístupných.

Složení dýchacích směsí se od sportovního nebo technického potápění prakticky neliší. Pro ponory do 40-ti metrů je používán vzduch. Při pracovních hloubkách kolem 30 metrů je výhodnější použití NITROXU, tento plyn umožní efektivněji využít čas strávený pod vodou v poměru práce / výstup. Pro pracovní hloubky větší než 40 m jsou většinou používány heliové směsi. Změny jednotlivých dýchacích plynů pro práci v hloubce, pro výstup a dekompresní procedury, řídí operátor na povrchu při trvalém spojení s potápěčem. Potápěč se po náročném pracovním výkonu ve stresovém prostředí, často v nulové viditelnosti, dopravující různá zařízení a nástroje v omezeném prostoru při prolézání různými konstrukcemi nemusí starat o to, v jaké hloubce si má měnit směs a jakou barvu má ta automatika kterou teď potřebuje. Ponory často probíhají v prostředí které vodou ani nelze nazvat, jako například v bentonitovém roztoku, v močůvce, ve vápenném mléce, ropných produktech,

jímkách čistíren odpadních vod nebo tekutém jílu. **Zajistit pracovní ponor je starostí týmu na povrchu a ne potápěče ve vodě !**

Pro výstup a dekompresní procedury je standardně používán NITROX a KYSLÍK. Při náročných hloubkových pracích je využíván bezpečnostní dekompresní zvon s komunikací a přívodem kyslíku.

Při profesionálním potápění se běžně používají přilbové soupravy a to proto, že kvalitně chrání hlavu, poskytují lepší komfort při pobytu pod vodou, umožňují dobrou komunikaci, mají možnost několika systémů dodávky dýchacího média a poskytují účinnou ochranu v hygienicky závadné vodě.

Lehké soupravy se zásobou dýchacího plynu nesenou potápěčem jsou využívány výjimečně, například při nenáročné kontrolní činnosti.

Při průmyslovém potápění sestupuje potápěč pod vodu až na vzácné výjimky sám, proto se musí spolehnout na tým který se stará o jeho bezpečnost a průběh ponoru, on se potom může plně věnovat kvalitnímu provedení pracovního úkolu. Profesionální - průmyslové potápění je především týmová záležitost.

Miloslav Hatač

hlavní potápěč Potápěčské stanice v.o.s.,

Instruktor komerčního potápění,

3900 doložených hodin pod vodou, 34 let pracovního potápění

dive@psvos.cz , hatak@psvos.cz , www.psvos.cz , www.appcr.cz